

skno priganega čez mejo normalnega. Poterunija kot antiutopija? Sicer pa itak vemo, da je linija med normalnim in norim sila tanka. Tudi če smo se na začetku še pustili zapeljati naslovu in na Poterunijo gledali kot na noro deželo, takšno branje na sklepnih straneh problematizira Aličin stric, ko razmišlja o usodi svoje nečakinije: »Naj pobegne iz te nore dežele v kakšno boljšo, zabavnejšo. V kakšno, ki je nekoliko manj podobna večini dežel na svetu.«

Povsem razumljivo je, da se ubogemu stricu, ki se je namenil postavljati na noge sesuto gospodarstvo Trinidada in Tobaga, pristal pa v otoški državi, ki se ji ne sesuva le gospodarstvo, ampak se sesuva kar sama vase, življenje v njej ne zdi zabavno in povsem verjetno je, da bi se mu trditev, da se je bralec vendarle zabaval, zdela sebična. Ampak dejstvo je, da Flisarjevo pisanje zabava, celo tako, da se utegne bralec vsaj nekajkrat na glas zasmejati, kar, se ve, ni kar tako. Poleg že omenjenega, komičnost izhaja tudi iz trkanja dveh močnih egov, Aličinega in stričevega, ki jima pikrost, odrezavost in duhovitost nikakor nista tuji, iz združevanja (vsaj na ravni jezika) konvencionalno nezdržljivega ali celo nasprotnega («... medtem ko je bil stric Skočir kljub nizki rasti možakar, da ne pretiravamo, strahotnega obsega.«, »Dolgoročno, in to je lahko že čez nekaj dni ...«) in iz komentarjev, kakršen je na primer tale: »Izgubiti junaka na koncu zgodbe je na trenutke neizogibno, izgubiti ga takoj na začetku je, milo rečeno, nedopustno.« Ne samo z naslovom, tudi z duhovitostjo Flisar sledi duhu Carrollovega pisanja, prav tako v nekaterih vsebinskih detajlih, nenazadnje pa, vsaj deloma, tudi v družbeno-kritičnih bodicah, ki jih veselo nastavlja, kajti tudi pri Carrollu lahko zaslutimo blago norčevanje iz angleškega plemstva. Če je že bilo spotoma nekaj govora o različnih možnih branjih, naj v tem duhu še za-

ključim – očitno Flisar še ni presodil, da bi bilo na koncu v skladu z višjimi cilji neizogibno potrebno žrtvovati junaka, kar pomeni, da tudi (odprt) konec lahko beremo na dva načina; lahko ugibamo, da so mu pač vendarle bolj pri srcu (hja, vsaj približno) srečni konci, ali pa upamo, da morski tokovi Alice in strica res še nekaj časa ne bodo naplavili na domačo obalo.

Gaja Kos

ODREŠITEV KOT MAKSIMA IN NAJMOČNEJŠA MOŽNA MOTIVACIJA

Neli Kodrič Filipič: *Punčka in velikan.*

Ilustracije: Tomislav Torjanac. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009.

Dinamičnost, neposrednost, pronicljivost – primarni atributi te izjemne slikanice v svoji upodobitvi neujemljivih intimnih svetov odstirajo vpogled v najgloblja trenja človeške duše. Fantazijskost zadiši po oddaljenem, a le na videz: motiv je prepoznaven in še kako aktualen v vsakdanjih medosebnih odnosih; izgorelost odraslega, ki vstopa v konflikt z otroško svežino in razigranostjo, brezkompromisno razkriva boleče točke medgeneracijskih odnosov. Nosilec nasilja, ki se prenaša iz generacije v generacijo, je odrasli – velikan, ki prav s svojo predimenzioniranostjo pooseblja premoč nad otrokom.

Arkadijski otroški svet ne prepozna vseh stisk, ki jih prinaša svet odraslih, zato ne zmore dekodirati sicer jasno izraženih verbalno mimičnih sporočil. V svoji izoliranosti sledi predvsem trenutnim impulzom ugodja, ki narekujejo njegova dejanja – otroška igra je neobvezna in sproščujoča in predstavlja s

svojo živostjo antipod otopeli resignaciji, v katero zapada odrasli. Komunikacijski kratek stik neizbežno vodi v nasilje; droben kamen, ki se spremeni v skalo, ne prileti le v drevo, ampak tudi v srce. Interakcija diametralno nasprotnih svetov ustvarja mimobežnice – majhna velikanova jeza je v očeh punčke prevelika, umik v notranjost se zdi edina možna rešitev. Prehod 'skale' na simbolno raven uvede cikličnost; skala, zgnetena iz razočaranja, zavrnitve in strahu, zamrzne in (za vedno?) obtiči v srcu. Ko nas že skoraj prepriča, da ljubezen ni dovolj, ko z motivno konstantnostjo že anticipira neizbežno odtujitev in osamitev, v ključnem trenutku digresivno poseže v preteklost in doživi katarzično razpustitev. Akumulirano napetost, nakopičeno skozi generacije, uspe prebiti otrok, ki v vlogi medija omogoči uvid v jedro vozlišča. Zrcaljenje duše v otrokovih očeh odstira jasno izraženo sporočilo: odrešitev odraslega je v rokah otroka, spoznanje je skrito v ljubezni. Glasnik svobode je torej otrok, nedolžen in zaupljiv, predvsem pa edini, ki še zmore ohraniti vero v brezpogojno ljubezen. Odrešitev tako ni samo mogoča – je maksima in najmočnejša možna motivacija.

Kompleksnost razprtja medgeneracijskih odnosov zrcalijo pretresljivo avtentične ilustracije, prignane do skrajnih meja tragike, hermetično ujete v past bolečine, in končno: neskončno žareče ob vzpostavitvi ravnovesja. Izbira barv je več kot dramatična, kontrastnost pospešuje čustveno vrenje. Vsak detajl opravlja svojo funkcijo, nič ni prepuščeno naključju – obrazne mimike do potankosti presevajo notranja stanja, ozadja pripovedujejo lastne zgodbe, v ospredje prihajajo nosilci zlih/dobrih slutenj (čevlji, roka, kamen, oči, skala s čevlji). Determiniranost preži na vsakem koraku: pretirana nasprotja (majhno/veliko, igrivo/otopelo, nežno/grobo) zgovorno izpostavljajo usodnost razmerja med otro-

kom in odraslim. Par čevljev – simbol robustne odraslosti – odsoten v idiliki srečnega otroštva poudarja lahkotnost, priklican v življenje ob usodnem trenutku prve agonije končuje brezskrbnost, (do)končno odložen ob razrešitvi in pomiritvi vzbuja upanje v svetlejšo prihodnost. Notranja razbremenitev omogoča zunanjo: odložena skala povzroči osvoboditev svoje zunanje refleksije v podobi para čevljev. Skupno upodobljena in neločljivo povezana na zadnji ilustraciji razkrivata sporočilnost, ki odpira širok manevrski prostor samospraševanju o preseganju bolečine in iskanju bližine. Tovrstne motivne analogije, ki jih zmore le slikaniško tkanje besede in slike, potrjujejo vrhunskost izvedbe v vseh ozirih.

Dragoceno osebno noto prispeva ročno izpisano besedilo in vse drobne aluzije (Van Goghov *Par čevljev*, Groharjev *Sejalec*) in igrarije perspektiv (kamen/skala, blizu/daleč), subtilno vgrajene v homogenost celote.

Slikaniška stvarnost, ki neizprosno vibrira v skrajnostih, mojstrsko izgrajuje večplastnost in zaokroženost celote, izčiščenost in precizna dodelanost tekstovno-slikovne kompozicije prinašata neponovljiv estetski užitek. V branje se torej ponuja slikanica, ki bo s svojo prvovrstnostjo prav gotovo prevzela še tako zahtevne bralne sladokusce.

Kristina Picco

1000 UND 1 BUCH 2008

Vsi štirje zvezki avstrijske revije *1000 und 1 Buch* (1000 in 1 knjiga) iz leta 2008 se posvečajo predvsem izčrpnim predstaviti posameznih mladinskih knjig, ki so obravnavane v okviru določenih tematskih sklopov. Posamezne teme teo-